

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

Utilization of Community Fund of Borrowers in Bannongpho, Tambon Nongpho, Amphoe Nachueak, Changwat Mahasarakham

โดย

นางสาวจันทร์ฉาย มาลาม

๗ ๒๕๔๗

๒๕๔๕

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 49791
วัน, เดือน, ปี..... 3 1 ส.ค. 2547

b.....
i.....

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตพืช

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

ปีการศึกษา 2545

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำ
๒๑๒๕๔๕

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

ปีการศึกษา 2545

ชื่อเรื่อง การใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

Utilization of Community Fund of Borrowers In Ban Nongpho, Tambon Nongpho, Amphoe Nachueak, Changwat Mahasarakham

ชื่อ - สกุล นางสาวจันทร์ฉาย มาลาม

สาขาวิชา เทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช ภาควิชา วิศวกรรมเกษตร

คณะ วิศวกรรมอุตสาหการ

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. ดนัย ดิษยบุตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน และศึกษาวิธีการใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน จากผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด และใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

จากการศึกษาพบว่าผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 70) และมีอายุเฉลี่ย 46.92 ปี โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมาคืออายุระหว่าง 30-40 ปี (ร้อยละ 26) และอายุระหว่าง 51-60 ปี (ร้อยละ 22) ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 74) รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 20) และจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายน้อยที่สุด (ร้อยละ 6) ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 5-10 คน (ร้อยละ 70) ที่เหลือมีสมาชิกในครอบครัวต่ำกว่า 5 คน (ร้อยละ 30) ครึ่งหนึ่งมีรายได้ต่อปี 10,000-20,000 บาท รองลงไปมีรายได้ 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 26) ซึ่งส่วนใหญ่เคยกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (ร้อยละ 84) และที่เหลือจากแหล่งเงิน

กึ่งนอกระบบ (ร้อยละ 16) และผู้กู้ที่กู้เงิน 5,000 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด(ร้อยละ44) รองลงมาคือ 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 40) และส่วนใหญ่กู้เงินระยะเวลาประมาณ 1 – 2 ปี (ร้อยละ 64) ที่เหลือผู้ต่ำกว่า 1 ปี (ร้อยละ 36) ซึ่งผู้กู้ส่วนใหญ่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านมาเพื่อปลูกพืช (ร้อยละ 60) รองลงมาคือเพื่อเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 18) และค้าขาย (ร้อยละ 14) ผู้กู้ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเลือกลงทุนทำในสิ่งที่ชอบ (ร้อยละ 66) รองลงมาเป็นเรื่องที่ถนัดและมีประสบการณ์ (ร้อยละ 24) โดยได้รับคำแนะนำในกิจการที่ลงทุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด (ร้อยละ 40) และรองลงไปจากผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 30) ผู้กู้ส่วนใหญ่เห็นว่าเงินกู้ยืมของกองทุนหมู่บ้านช่วยลดภาระดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น (ร้อยละ 88) โดยที่ทั้งหมดต้องการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านอีกครั้งและต้องการชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเป็นรายปีมีมากที่สุด (ร้อยละ 56) รองลงมาคือใช้คืนเมื่อหมดสัญญา (ร้อยละ 40)

ผู้กู้ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้าน และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลต่อไป (ร้อยละ 74) ซึ่งผู้กู้ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน (ร้อยละ 88) ผู้กู้เกือบทั้งหมดเห็นว่าการศึกษาให้กู้ยืมเงินกองทุนมีความยุติธรรม (ร้อยละ 95) และส่วนใหญ่มีความเชื่อถือในการบริหารงานของคณะกรรมการ (ร้อยละ 90) ผู้กู้เกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกองทุนและเห็นว่าการจัดสรรเงินของคณะกรรมการสอดคล้องกับโครงการที่เสนอ (ร้อยละ 94) ส่วนการป้องกันหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้กู้ที่เห็นว่าควรมีการเตือนชำระหนี้เมื่อใกล้ถึงกำหนดชำระ มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 46) รองลงมาคือ การพิจารณาให้กู้เงินต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน (ร้อยละ 32) และกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสมกับรายได้ที่เกิดขึ้น (ร้อยละ 14)

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านด้วยกัน โดยเฉพาะ อาจารย์ ดร. ดนัย ดิษยบุตร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปัญหาพิเศษนี้ มีความถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ ยังได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่บ้าน และผู้กู้เงินกองทุนในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้อำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม และขอบคุณผู้ที่กล่าวนามมารวมทั้งเพื่อนๆ ที่เสียสละเวลาช่วยเหลือ รวมทั้งบิดามารดาที่อุปการะเลี้ยงดู ให้ได้รับการศึกษาและให้ทุนในการวิจัย จนทำให้ปัญหาพิเศษนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ความดีและประโยชน์ที่เกิดจากปัญหาพิเศษฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบแด่ บิดา มารดา อาจารย์ และผู้ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือทุกท่านอย่างจริงใจ

นางสาวจันทร์ฉาย มาลาม

14 มีนาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ความหมายและความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้าน	5
2.2 นโยบายกองทุนหมู่บ้าน	7
2.3 ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้าน	7
2.4 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน	7
2.5 การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	8
2.6 การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน	10
2.7 หลักการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้าน	11
2.8 การขอรับการจัดสรรเงินกองทุนจากรัฐบาล	11
2.9 กระบวนการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน	12
2.10 การนำเงินกองทุนหมู่บ้าน ไปใช้ประโยชน์	14
2.11 การชำระหนี้เงินกองทุนหมู่บ้าน	15
2.12 ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	18
3.1 ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	18
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	18
3.2.2 วิธีการสร้างแบบสอบถาม	18
3.2.3 วิธีการดำเนินการเก็บข้อมูล	19
3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	19
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	20
4.1 ผลการวิจัย	20
4.2 วิจารณ์ผล	27
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	28
5.1 สรุปผลการวิจัย	28
5.2 ข้อเสนอแนะ	29
บรรณานุกรม	30
ภาคผนวก	32

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐบาลไปใช้ประโยชน์ พ.ศ. 2545	14
2	แสดงสภาพทั่วไปของผู้ที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	20
3	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเงินกองทุนหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์ของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	22
4	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	25

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในอดีตคนไทยจะอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ ทั้งพ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย วิถีชีวิตของสังคมในอดีต เป็นสังคมแบบพึ่งพาตนเอง อยู่อย่างพอเพียง อยู่กับธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ลักษณะเด่นทางสังคม เป็นสังคมที่เอื้ออาทรอาศัยซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 7 นั้น แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือ เศรษฐกิจของประเทศมีความก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ก็ยังมีปัญหาการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านอื่น ตามมาอีกมาก เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรม สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปหางานต่างถิ่น โดยเฉพาะการหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวพบว่าแนวคิดในการมุ่งพัฒนาเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวนั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพัฒนาสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การที่มนุษย์หันมาพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด เพื่อมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งต่อไป (ทวีศักดิ์ นพเกษร, 2542 : 1)

รัฐบาลในยุคปัจจุบันโดยการนำของ ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้เห็นความสำคัญของเกษตรกร โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้านและลดการอพยพของเกษตรกรออกจากหมู่บ้านมาทำมาหากินในเมือง จึงมีนโยบายเร่งด่วน และได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพ และสร้างอาชีพ และสร้างรายได้แก่ประชาชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือนปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื , 2544 : 32) คือ

1. เสริมสร้างสำนักความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการและเอกชน

5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

จากสาเหตุข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้ กู พ.ศ.2545 ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะนำไปเป็นข้อมูล และแนวทางในการวางแผน แก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อศึกษาวิธีการที่จะนำเงินกองทุนหมู่บ้าน ไปใช้ประโยชน์ของผู้ กู ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

3. เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ กู เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้ กู ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากผู้ กู ที่กู้เงินกองทุนไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ โดยผู้ศึกษาทำการสุ่มตัวอย่างผู้ กู เงินกองทุนจำนวน 50 คน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้ กู ในหมู่บ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2. ทราบถึงวิธีการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้ กู ในหมู่บ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการนำเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้ กู ไปใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของผู้ กู เงินกองทุนหมู่บ้าน

1.5 นิยามศัพท์

ผู้ กู หมายถึง จำนวนคนที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐบาลได้จัดสรร
เงินทุนให้แก่หมู่บ้าน จำนวน 1,000,000 บาท ต่อ หมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุน
เวียนภายในหมู่บ้าน

ทุน หมายถึง เงินทุน ที่ดิน โรงเรือน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน และเทคโนโลยีต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้โดยทำการศึกษาผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิดและทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเงินกองทุนหมู่บ้านตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายและความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้าน
- 2.2 นโยบายกองทุนหมู่บ้าน
- 2.3 ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้าน
- 2.4 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
- 2.5 การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน
- 2.6 การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
- 2.7 หลักการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้าน
- 2.8 การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล
- 2.9 กระบวนการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน
- 2.10 การนำเงินกองทุนหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์
- 2.11 การชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน
- 2.12 ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 ความหมายและความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้าน

2.1.1 ความหมายของกองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านคือ กองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐบาลจัดสรรเงินทุนให้แก่หมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน(สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี .2544)

นโยบายกองทุนหมู่บ้านคือ นโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ท.ต. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่มและแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

(<http://www.kamphaengphet.go.th.kongthong.htm>)

2.1.2 ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้าน

โครงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านแห่งละ 1 ล้านบาท เป็นนโยบายหลักประการหนึ่งของรัฐบาลที่มีพรรคไทยรักไทยเป็นแกนนำโดยมุ่งหวังที่จะให้เป็นเงินทุนหมุนเวียนให้เกิดการผลิตและจำหน่ายอันส่งผลไปถึงการเพิ่มอำนาจซื้อในระดับท้องถิ่นนั้น โครงการดังกล่าวรัฐบาลคาดว่า จะต้องใช้เงินกว่า 70,000 ล้านบาท เพื่อดำเนินการตามนโยบาย โดยมี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนคณะทำงานติดตามนโยบายกองทุนหมู่บ้าน มีนายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีคณะทำงานซึ่งมาจากกระทรวงการคลัง ธนาคารออมสิน สำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทย และล่าสุดการพิจารณาของคณะทำงานได้ข้อสรุปว่าการดำเนินงานที่ถูกต้องจะมีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้นมาเพื่อตั้งเป็น 'คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง' โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

โครงการกองทุนหมู่บ้านสามารถเริ่มดำเนินการได้ในเดือนเมษายน 2544 สำหรับหมู่บ้านที่มีความพร้อมและมีศักยภาพที่เคยทำงานในลักษณะนี้มาแล้ว เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนา หมู่บ้านสินเชื่อเพื่อการพัฒนาชนบท (สพช.) ประมาณ 20,000 หมู่บ้าน สำหรับหมู่บ้านที่ยังไม่เคยได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลมาก่อนในทำนองนี้เพราะไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับเงินกองทุนหมุนเวียนก็จะมีคำแนะนำให้คณะกรรมการระดับนโยบายพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ทั้งนี้ในทางปฏิบัติก็คือ หมู่บ้านที่มีความพร้อมมีโอกาสจะได้รับเงินน้อยกว่าหมู่บ้านที่ยังไม่มีความพร้อม เพื่อที่จะนำเงินที่เหลือสำหรับการดำเนินงานในปี 2544 ไปกระจายให้กับหมู่บ้านทั่วไปในปี 2546 ในการดำเนินงานนั้นจะมีการกำกับติดตามประเมินผล เพื่อรายงานปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นรายงานให้กับคณะรัฐมนตรีต่อไป เรื่องของกองทุนหมู่บ้านนอกจากจะมีการดำเนินงานในภาครัฐบาลแล้ว ยังมีกลุ่มองค์กรเอกชนที่เรียกตนเองว่า นักพัฒนาชุมชนอิสระก็ได้ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้และการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านเช่นกัน ซึ่งนำโดยนายไพฑูย์ วัฒนศิริธรรม อดีตผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ดร.เอนก นาคะบุตร ผู้อำนวยการโครงการกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund-SIF) กับคณะ ทั้งนี้คณะทำงานชุดนี้ได้มีการประสานงานกับกระทรวงการคลัง ด้วย

นักพัฒนาชุมชนอิสระเห็นว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านนั้น เป็นโครงการที่ดำเนินงานทั่วประเทศจึงเป็นโครงการใหญ่ อีกทั้งจะต้องเชื่อมโยงกับ 3 โครงการใหญ่ของรัฐบาลอีกก็คือ โครงการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพักหนึ่งของเกษตรกรเพื่อตัดวงจรภาระหนี้สินเกษตรกรเสียก่อน แล้วตามด้วยโครงการฟื้นฟูความสามารถทางการผลิตเพื่อให้ชุมชนยืนอยู่บนลำแข้งของตนเองต่อไป แล้วจึงจะมาถึงกองทุนหมู่บ้านที่เป็นแหล่งเงินทุนการฝึกการออมของประชาชนก่อนที่จะไปถึงอีกโครงการหนึ่งคือ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

เหตุนี้กลไกการทำงานของระดับชุมชน หากจะนำไปสู่ความสำเร็จต้องเป็นชุมชนที่เปิดรับความหลากหลาย มีความยืดหยุ่นในการทำงานสูง ดังนั้นหากจะเอากรอบของระบบราชการซึ่งเป็นลักษณะการรวมศูนย์อำนาจมาใช้ในการกำกับดูแลอาจจะประสบความสำเร็จได้ทั้งนี้นักพัฒนาชุมชนอิสระเห็นว่ากระบวนการบริหารกองทุนหมู่บ้านควรมียุทธศาสตร์ใน 3 ระดับคือ

1. ระดับชาวบ้านเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะมาจากหลายฝ่ายหลายเพศ หลายวัย แต่ไม่ใช่คณะกรรมการหมู่บ้านที่กรมการปกครองตั้งอยู่ก่อนแล้ว เพราะคณะกรรมการชุดนี้ในบางพื้นที่ไม่ได้เปิดให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม หลายพื้นที่เลือกตั้งเข้ามาในลักษณะบล็อกโหวตเข้ามา

2. ระดับอำเภอ-จังหวัด เป็นกรมการที่เล็งขอยให้คำเสนอแนะ ติดตามประเมินผล สำหรับกลไกระดับนี้จะประกอบไปด้วยหน่วยงานภาคราชการ กลุ่มองค์กรเอกชน เช่น เอ็นจีโอ ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่เพื่อเข้ามาช่วยเป็นที่ปรึกษาให้กับกรมการกองทุนหมู่บ้านในการเตรียมความพร้อม การพัฒนา การจัดทำแผน โครงการ ติดตามประเมินผลทั้งก่อนและหลังการใช้งบประมาณ

3. กรมการระดับชาติที่กำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารกองทุน ควรจะเป็นองค์กรอิสระไม่ใช่ระบบราชการแต่ทำงานเคียงข้างกับหน่วยงานราชการ ที่สำคัญต้องเป็นอิสระจากพรรคการเมือง เพราะอาจจะทำให้ได้รับผลกระทบได้หากการเมืองมีการเปลี่ยนแปลง

องค์กรพัฒนาชุมชนอิสระกล่าวว่า เนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการใหญ่ ต้องใช้งบประมาณถึงกว่า 70,000 ล้านบาท เพื่อครอบคลุมหมู่บ้านทั่วประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกลไกในการกำกับตรวจสอบและส่งเสริมให้ชุมชนสามารถยืนบนขาตนเองได้ เพราะหาไม่แล้วจะเกิดความเสียหายใหญ่หลวงได้ หรืออาจจะกลายเป็นเอ็นพีแอลระดับหมู่บ้านขึ้นมาได้เช่นกัน

องค์กรพัฒนาชุมชนประเมินว่า ภายในเดือนตุลาคม ปี 2545 ชุมชนหมู่บ้านที่น่าจะมีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ก่อนมีอยู่ประมาณ 30,000 หมู่บ้าน จากนั้นจึงค่อยขยายไปอีกในส่วนที่เหลือ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถที่จะมีการถ่ายทอดการเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกันของชุมชนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกองทุนไปก่อนกับหมู่บ้านที่จะจัดตั้งกองทุนขึ้นภายหลัง เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าแนวคิดและกลไก กระบวนการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านของนักพัฒนาชุมชนอิสระน่าจะเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติให้นโยบายบรรลุผลได้ เพียงแต่ยังต้องขึ้นกับฝ่ายรัฐบาลจะเห็นดี

ด้วยหรือไม่ เพราะมีข้อกำหนดกีดกันฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงอย่างชัดเจนในทุกระดับชั้น (<http://www.rakbankerd.com>)

2.2 นโยบายกองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2544)

กองทุนหมู่บ้าน เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาทเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน(<http://mail.rint.ac.th/~grad/sara/doc2.1.doc>)

2.3 ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้าน

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2.4 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่ายการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง (<http://www.nalhonsi.com/cddm/fund.shtml-19k>)

2.5 การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง จะต้องร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ตามขั้นตอน ดังนี้

2.5.1 . สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

1. สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง

3. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2.5.2 เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

1. จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวน ๑๕ คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

2. องค์กรประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

3. ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง

4. เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

5. เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

2.5.3 คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ประชาชนร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อบริหารกองทุนของประชาชน

1. เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า ๒ ปี
2. เป็นผู้มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์
3. เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน และยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

2.5.4 การจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน (กตিকা) กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

1. ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด คือ
2. วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
3. ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ไม่เกินหนึ่งปี
4. ประเด็นอื่น ๆ คณะกรรมการกองทุน โดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนด

2.5.5 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน (กคิก) และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้ เช่น

- การรับสมาชิกการระดมทุน
- การจัดทำระบบบัญชี
- การจัดระบบตรวจสอบ
- การมอบหมายภารกิจความรับผิดชอบกรรมการ
- อื่น ๆ

(<http://thaigov.go.th/general/policy/ktb.htm>)

2.6 การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองใดที่ได้รับแจ้งว่าไม่ผ่านการประเมินความพร้อม ให้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับแจ้งผลการประเมินความพร้อม โดยมีแนวทางและวิธีการดังนี้

2.6.1 แนวทางการเตรียมความพร้อม

คณะกรรมการกองทุนร่วมกับสมาชิกเตรียมความพร้อมตามแนวทางดังนี้

1. โดยร่วมมือและช่วยเหลือกันเองในหมู่บ้าน
2. ขอบความช่วยเหลือจากกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้ว
3. ขอบความช่วยเหลือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ
4. การผสมผสานกันทั้ง ๓ แนวทาง

2.6.2 วิธีการเตรียมความพร้อม

คณะกรรมการกองทุน ดำเนินการเพื่อให้เกิดความพร้อมด้วยวิธีดังนี้

1. สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในหมู่บ้านหรือชุมชน โดยการใช้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนอื่นที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้วเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. การสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการและการจัดการแก่คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจากอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ

(<http://thaigov.go.th/general/policy/ktb.htm>)

2.7 หลักการจัดการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติมีหลักการในการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ดังนี้

1. ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
2. ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน
3. ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน โดยสมาชิก
4. ความพร้อมของการบริหารจัดการ ที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน ระหว่างกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง (<http://thaigov.go.th/general/policy/ktb.htm>)

2.8 การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.8.1. การประเมินความพร้อมกองทุน

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
4. ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

2.8.2. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. ๒ ซึ่งขอรับแบบ กทบ. ๒ จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

- เปิดบัญชีกับธนาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8.3. รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้ว ให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

1. สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน
2. มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคารไปแสดงต่อธนาคารฯ และมติดังกล่าวต้องให้ประธานกรรมการของกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า
3. บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

(<http://thaigov.go.th/general/policy/ktb.html>)

2.9 กระบวนการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เมื่อได้รับการประเมิน และได้รับการจัดสรรเงินทุนอุดหนุนกองทุนหมู่บ้านแล้ว จะต้องมีการที่สมาชิกกองทุนมากู้ยืมเงินกับกองทุน ซึ่งรายละเอียดที่สมาชิกกองทุนจะขอกู้ยืมมี ดังนี้

2.9.1 ผู้มีสิทธิกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้แก่ บุคคลต่อไปนี้

1. สมาชิกกลุ่ม /องค์กร ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
2. บัณฑิตบุคคล ซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
3. ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์/เงื่อนไข และแบบฟอร์มที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

กำหนดภายใต้กรอบหลักเกณฑ์เงื่อนไขของคณะกรรมการ

2.9.2 ประเภทการให้กู้ยืม การกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชน จำแนกประเภทได้ดังนี้

1. พัฒนาอาชีพ
2. สร้างงาน
3. สร้างและ/หรือ เพิ่มรายได้
4. ลดรายจ่าย
5. อุตสาหกรรม และ/หรือวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน
6. เพื่อการฉุกเฉิน

2.9.3 ขั้นตอนในการให้กู้ยืม ในการให้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอน โดยสรุปดังนี้

1. ยื่นคำขอกู้ยืม ต่อคณะกรรมการ
2. คณะกรรมการกองทุนดำเนินการพิจารณา
3. อนุมัติ
4. ทำสัญญา
5. เปิดบัญชีออมทรัพย์
6. โอนเงินเข้าบัญชี

2.9.4 แหล่งที่มาของงบประมาณกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาท
2. เงินรายได้จากสมาชิกซึ่งมีหลายลักษณะ คือ
 - 2.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ 5 บาท
 - 2.2 การถือครองหุ้น ๆ ละ 10 บาท
 - 2.3 เงินฝากสัจจะเดือนๆ ละเท่า ๆ กันในวงเงินไม่ต่ำกว่า 10 บาท และสูงสุดไม่เกิน 500 บาท ต่อเดือน และสามารถเพิ่มยอดเงินฝากสัจจะ ได้ปีละครั้ง
 - 2.4 เงินรับฝากจากสมาชิกในวงเงินสูงสุด ไม่เกินรายละ 5,000 บาท โดยสามารถฝากได้ไม่จำกัดจำนวนในหนึ่งเดือน
 - 2.5 ดอกผลที่ได้จากการกู้ยืม
 - 2.6 ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
 - 2.7 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาวะผูกพัน
 - 2.8 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
 - 2.9 เงินกู้จากแหล่งเงินกู้ต่างประเทศ เช่น กองทุนเพื่อการลงทุนสังคม (SIF) เงินเพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ(SAL) (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรื ,2544 :32)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10 การนำเงินกองทุนหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านกรมการพัฒนาชุมชน กล่าวถึงประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากเงินกองทุนหมู่บ้านดังนี้

1. เป็นการช่วยเหลือเพื่อให้ชาวบ้านช่วยตนเองได้
2. เกิดการหมุนเวียนการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในระดับหมู่บ้าน
3. เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยถึงมือประชาชนโดยตรง
4. เกิดกำลังซื้อในหมู่บ้านประชาชนในระดับหมู่บ้านและชุมชน
5. ช่วยแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบไปด้วยในโอกาสเดียวกัน (<http://www.ccd.moi.go.th>)

จำนวนผู้กู้เงินและจำนวนเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านไปทำธุรกิจประเภทต่าง ๆ แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐบาลไปใช้ประโยชน์ พ.ศ.2545

ที่	ประเภทอาชีพ	จำนวนผู้กู้		จำนวนเงิน	หมายเหตุ
		ราย	ร้อยละ		
1.	เกษตรกรรม				
	1.1 ทำนา	24,488	60.79	289,196,600	
	1.2 ทำไร่	5,856	14.54	59,020,400	
	1.3 ทำสวน	1,349	3.35	14,775,600	
	1.4 เลี้ยงสุกร	912	2.26	10,183,300	
	1.5 สัตว์ปีก	713	1.77	582,100	
	1.6 เลี้ยงโค	382	0.95	5,141,800	
	1.7 อื่น ๆ	1,810	4.49	15,176,600	
2.	อุตสาหกรรม	774	1.92	6,287,400	
3	ค้าขาย	3,242	8.05	37,951,800	
4	ผูกเงิน	664	1.65	13,280,000	
5	กิจกรรมกลุ่ม	84	0.21	493,000	
6	บริการ	6	0.01	90,000	
	รวม	40,274	100,000	457,417,500	

(ที่มา : <http://www.kumphaengphet.go.th/kongthong.htm>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11 การชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน

การชำระหนี้เงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณากำหนดระยะเวลาตามความเหมาะสมกับผู้แต่ละราย ซึ่งการชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันทำสัญญา และให้ผู้กู้หรือผู้นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืนที่ธนาคาร แล้วนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรณีผู้กู้ผิดสัญญา ไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอน สำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระหนี้ อย่างไรก็ตามคณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งหรือ ดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

หากผู้กู้ไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในการขอกู้ยืมเงิน หรือมีหลักฐานอันน่าเชื่อถือได้ว่าผู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผล อันควร คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้ทันทีแล้วให้คณะกรรมการกองทุนเรียกสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงิน พ้นจากสมาชิกภาพภายใน 30 วัน หลังจากวันยกเลิกสัญญา และห้ามสมาชิกนั้นสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นระยะเวลา 2 ปี

สมศรี ธรรมพิทักษ์ กล่าวถึงการชำระหนี้เงินต้นงวดแรกที่ 6 เดือนจะเร็วเกินไปควรจะเป็น 1 ปี เพราะผลไม้มักจะได้ผลหลายปี ส่วนดอกเบี้ยควรจะลดลงกว่านี้ (อ้างโดย เสน่ห์ แสงคำ, 2545 :110-111)

วันชัย โพนพรมสิงห์ ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน กล่าวว่า ได้กู้เงินมา 20,000 บาทไปเลี้ยงหมู ตอนนี้นำผลสำเร็จเป็นอย่างดี มีหมูอยู่ 30 ตัว จึงไม่มีปัญหาในการส่งเงินคืน (อ้างโดย เสน่ห์ แสงคำ, 2545 :110-111)

ดีดี สุขเกษม กล่าวว่า เงินกู้เสริมรายได้ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ว่า ได้นำเงินไปลงทุนทำกะปิ ได้ดี ปกติ เงินมีพอซื้อทำวันละเป็น 100 กิโลกรัม เมื่อเงินกองทุนมาก็ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น วันละ 1,000 กิโลกรัม (อ้างโดย เสน่ห์ แสงคำ, 2545 :110-111)

นายนำพล คารมปราษฎ์ กรรมการมูลนิธิป้องกันคว้นพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เลขานุการส่วนตัว ดร.พิจิตต์ รัตกุล กรรมการอำนวยการมูลนิธิฯ กล่าวว่า กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทนั้น ทำให้สังคมระดับรากหญ้ามีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ ได้ลงสำรวจพื้นที่ ซึ่งเป็นคนระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง ที่ ต.หนองหญ้าปล้อง อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์ โดยการสำรวจกลุ่มครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนที่เข้า โครงการกองทุนหมู่บ้าน พบว่าหมู่บ้านไม่มีการร่วมคิดหรือร่วมจัดการบริหารกองทุน และเงินตามทีนโยบายของรัฐบาลต้องการ ชาวบ้านนำเงินกู้กองทุนไปใช้ผิดประเภท มีการเช่าซื้อ เครื่องไฟฟ้า รถจักรยานยนต์ และอื่นๆ แต่ไม่เกิดการพัฒนาด้านผลผลิตที่ทำให้ชาวบ้านจะยืนบนขาตัวเองได้ และพบว่าวิถีชีวิตชาวบ้านไม่เปลี่ยนไปจากเดิม เพียงเพิ่มขึ้นเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวก ในครัวเรือน แต่วิถีชีวิตและแนวความคิดในการพัฒนาไม่แตกต่างจากเดิม บางครัวเรือนก็ถูกชักจูงให้กู้กองทุนหมู่บ้าน โดยไม่มีความคิดหรือพัฒนาชีวิตตนเอง แต่เป็นลักษณะที่ผู้นำชุมชนที่มีความรู้ หรือผู้จัดการกองทุนเป็นฝ่ายเขียนทำโครงการให้ ชาวบ้านสนใจแต่การได้รับเงินเท่านั้น ส่งผลให้เกิดระบบ "เช่าเงิน" ที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบด้วย เพราะชาวบ้านไม่สามารถจ่ายคืนเงินต้นและ ดอกเบี้ยได้ จำเป็นต้องไปเอาเงินนอกระบบไปใช้คืนกองทุนหมู่บ้าน ที่เรียกว่า การเช่าเงิน เพราะเป็นการเช่าเพียงชั่วข้ามคืนเพื่อไปคืนเงินกองทุน จากนั้นกองทุนก็ทำเรื่องกู้ให้ใหม่ และชาวบ้านก็นำเงินไปคืนนายทุนที่ให้เช่าเงิน ทำให้นายทุนได้กำไร แทนที่ชาวบ้านจะปลดหนี้ระบบและใช้เงินกองทุนเป็นประโยชน์พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง กลายเป็นว่าชาวบ้านต้องเป็นหนี้รัฐบาลและหนี้ระบบเพิ่มขึ้น

นายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า โครงการนี้อาจมีปัญหาบ้าง แต่ถือว่าเป็นส่วนน้อยเนื่องจากโครงการนี้มีประชาชนผู้ถึง 7 ล้านคน รวมกว่า 73,000 หมู่บ้านที่อยู่ในโครงการ ดังนั้น อาจมีที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของหน่วยงานราชการ ไปบ้าง แต่ยังมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะเป็นผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

2.12 ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง จะประสบผลสำเร็จได้หากมีสิ่งเหล่านี้อยู่ในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

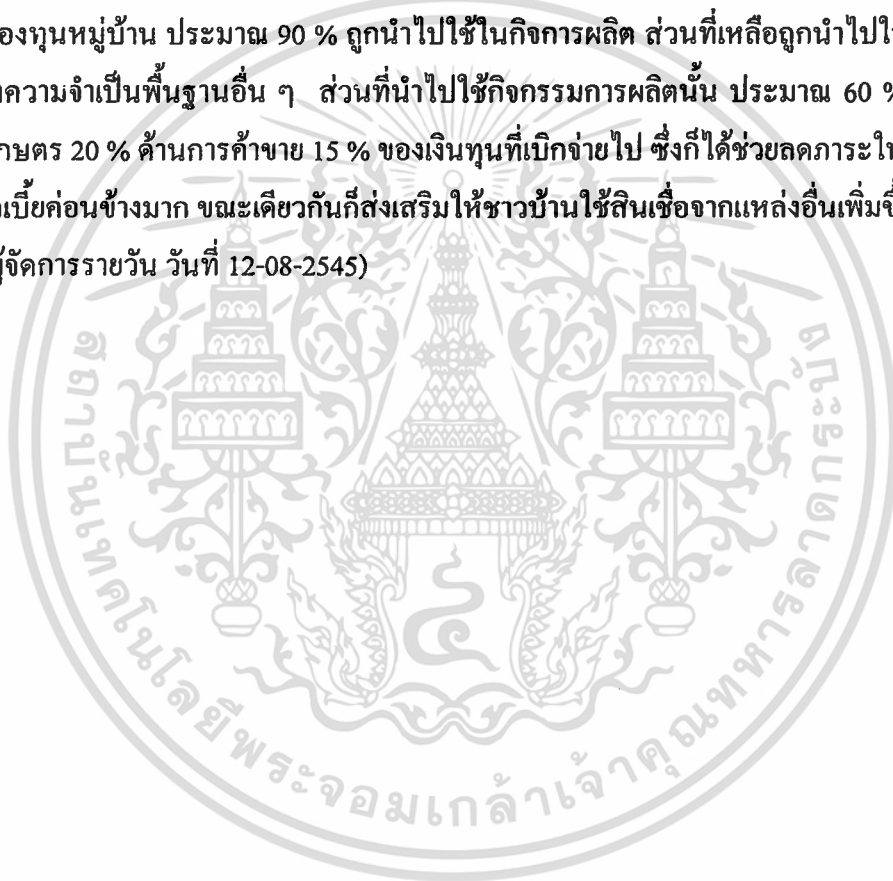
1. ชาวบ้านมีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง รวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน
3. มีคณะกรรมการกองทุนที่เป็นคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ เสียสละ และรับผิดชอบ
4. มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน ทำร่วมกันติดตามตรวจสอบร่วมกัน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน อย่างเป็นธรรม
5. มีความสามัคคี ความเอื้ออาทร เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาส
6. มีการประสานความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้และในด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน

(<http://www.thaigov.go.th/general/policy/ktb.htm>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากข้อมูลที่หลายหน่วยงานที่ทำการสำรวจพบว่า โครงการนี้ได้เงินคืน 70% ซึ่งเป็นเงินที่ได้มาจากการลงทุนที่กู้ยืมมาจากโครงการ และกว่า 10% ได้มาจากเงินสะสมของครอบครัว และ 7% กู้เงินจากแหล่งอื่นมาคืน ซึ่งจากภาพรวมแล้วเงินกองทุนหมู่บ้านไปช่วยสร้างอาชีพและรายได้ถึง 70% ส่วนที่เหลือ 7% เป็นเงินที่มาจากแหล่งอื่นซึ่งถือว่าน้อย (น.ส.พ. คม ชัด ลึก วันที่ 9-01-2546)

1 ปี นโยบายกองทุนหมู่บ้าน กระตุ้นเศรษฐกิจได้เพียง 0.12 % เท่านั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย วิเคราะห์ว่านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีผลกระทบน้อยมากโดยส่วนมากแล้วเงินกองทุนหมู่บ้าน ประมาณ 90 % ถูกนำไปใช้ในกิจการผลิต ส่วนที่เหลือถูกนำไปใช้กิจกรรมเพื่อสนองความจำเป็นพื้นฐานอื่น ๆ ส่วนที่นำไปใช้กิจกรรมการผลิตนั้น ประมาณ 60 % ใช้ในด้านเกษตร 20 % ด้านการค้าขาย 15 % ของเงินทุนที่เบิกจ่ายไป ซึ่งก็ได้ช่วยลดภาระในเรื่องของอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างมาก ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้ชาวบ้านใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่นเพิ่มขึ้นด้วย (น.ส.พ.ผู้จัดการรายวัน วันที่ 12-08-2545)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยสุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวน 50 คน ที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและวัตถุประสงค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน เช่น เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว รายได้ แหล่งเงินทุนที่เคยกู้

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิดหรือให้เลือกตอบ

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงินในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิดหรือให้เลือกตอบ และให้แสดงความคิดเห็น

3.2.2 วิธีการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. เขียนข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. นำแบบสอบถาม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
4. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.2.3 วิธีการดำเนินการเก็บข้อมูล

1. ติดต่อผู้ใหญ่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เพื่อทำการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ใช้แบบสอบถามจำนวน 50 ชุด ให้เวลาผู้ตอบแบบสอบถาม และรอรับแบบสอบถามกลับคืนมา ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืน 50 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ นำเสนอ และแปลผลข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงิน ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงินในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

4.1 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษาการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 2 แสดงสภาพทั่วไปของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายการ	จำนวน N = 50	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	35	70
หญิง	15	30
อายุ		
30 – 40 ปี	13	26
41 – 50 ปี	26	52
51 – 60 ปี	11	22
อายุเฉลี่ย 46.92 ปี		

จบการศึกษาสูงสุดระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 50	ร้อยละ
ประถมศึกษา	37	74
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	20
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	3	6
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-
สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 5 คน	15	30
5 – 10 คน	35	70
รายได้ต่อปีประมาณ		
10,000 – 20,000 บาท	25	50
20,001 – 30,000 บาท	13	26
30,001 – 40,000 บาท	7	14
40,001 – 50,000 บาท	5	10
แหล่งเงินกู้ที่เคยกู้เงินออกจากเงินกองทุนหมู่บ้าน		
แหล่งเงินกู้นอกระบบ	8	16
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	42	84
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 2 แสดงสภาพทั่วไปของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

พบว่า ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 70) และมีอายุเฉลี่ย 46.92 ปี โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมาคืออายุระหว่าง 30 – 40 ปี (ร้อยละ 26) และอายุระหว่าง 51 – 60 ปี (ร้อยละ 22) ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 74) รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 20) มัธยมศึกษาตอนปลาย น้อยที่สุด (ร้อยละ 6) ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 5 – 10 คน (ร้อยละ 70) ที่เหลือมีสมาชิกครอบครัวต่ำกว่า 5 คน (ร้อยละ 30) ครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่อปี 10,000 – 20,000 บาท รองลงไปมีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 26) ซึ่งผู้ส่วนใหญ่เคยกู้เงินจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (ร้อยละ 84) ที่เหลือนอกนั้นกู้จากแหล่งเงิน
กู้นอกระบบ (ร้อยละ 16)

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากเงินกู้กองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงินกองทุนในหมู่บ้านหนองโพธิ์ ตำบล
หนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 3 แสดงการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงินกองทุนในบ้านหนองโพธิ์
ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายการ	จำนวน N = 50	ร้อยละ
จำนวนเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้าน		
5,000 – 10,000 บาท	22	44
10,001 – 15,000 บาท	20	40
15,001 – 20,000 บาท	8	16
ระยะเวลาที่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน		
ต่ำกว่า 1 ปี	18	36
1 – 2 ปี	32	64
วัตถุประสงค์ที่กู้ยืมเงินกองทุน		
ปลูกพืช	30	60
เลี้ยงสัตว์	7	14
ค้าขาย	9	18
บริการด้านช่าง	1	2
ใช้จ่ายภายในบ้าน (ที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน)	3	6
อื่นๆ	-	-
เหตุผลในการเลือกลงทุนในกิจกรรมที่ทำ		
ทำในสิ่งที่ชอบ	33	66
เป็นสิ่งที่ถนัดและมีประสบการณ์	12	24
มีความต้องการของผู้ซื้อ / ลูกค้า	5	10
อื่นๆ	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 50	ร้อยละ
ผู้ให้คำแนะนำในกิจการที่ลงทุน		
ผู้ใหญ่นบ้าน	15	30
กำนัน	8	16
กรมส่งเสริมการเกษตร	20	40
อื่นๆ	7	14
การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านช่วยลดดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น		
ลด	44	88
ไม่แน่ใจ	5	10
ไม่ลด	1	2
ความต้องการที่จะกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านต่อไป		
ต้องการ	50	100
ไม่ต้องการ	-	-
วัตถุประสงค์ที่จะกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านต่อไป		
ปลูกพืช	29	58
เลี้ยงสัตว์	7	14
ค้าขาย	8	16
บริการด้านช่าง	1	2
ใช้จ่ายภายในบ้าน (ที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุน)	2	4
ทำอุตสาหกรรมครัวเรือน (เช่น แปรรูปอาหาร ทอผ้า)	3	6
จำนวนเงินที่คิดว่าจะกู้ครั้งต่อไป		
ไม่เกิน 5,000 บาท	4	8
5,001 – 10,000 บาท	14	28
10,001 – 20,000 บาท	24	48
มากกว่า 20,000 บาท	8	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 50	ร้อยละ
ความเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้าน		
เห็นด้วย	48	96
ไม่แน่ใจ	2	4
ไม่เห็นด้วย	-	-
ความคิดว่าควรดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่อไป		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	37	74
เห็นด้วย	11	22
ไม่แน่ใจ	2	4
ไม่เห็นด้วย	-	-
รูปแบบของการคืนเงินกองทุนหมู่บ้านที่ต้องการ		
ผ่อนเป็นรายเดือนรวมเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย	2	4
ผ่อนเป็นรายปีรวมเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย	28	36
ใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อหมดสัญญา	20	40
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 3 แสดงการใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของผู้กู้ ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

พบว่า จำนวนเงินที่ผู้กู้เงินกองทุนกู้ประมาณ 5,000 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 44) รองลงมาคือ 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 40) ส่วนใหญ่กู้เงินในระยะเวลา 1 – 2 ปี (ร้อยละ 64) ที่เหลือกู้ต่ำกว่า 1 ปี (ร้อยละ 36) ส่วนใหญ่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านมาเพื่อปลูกพืช (ร้อยละ 60) รองลงมาคือเพื่อเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 18) และค้าขาย (ร้อยละ 14) ผู้กู้ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเลือกลงทุนเพราะทำในสิ่งที่ชอบ (ร้อยละ 66) รองลงมาเป็นที่ถนัดและมีประสบการณ์ (ร้อยละ 24) และทำตามความต้องการของผู้ซื้อ/ลูกค้า (ร้อยละ 10) โดยผู้กู้ได้รับคำแนะนำในกิจการที่ลงทุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 40) รองลงไปจากผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 30) ผู้กู้ส่วนใหญ่เห็นว่าเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านช่วยลดภาระดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น (ร้อยละ 88) โดยที่ผู้กู้ทั้งหมดต้องการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านอีกครั้ง และต้องการคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เบี้ยเป็นรายปีมากที่สุด (ร้อยละ 56) รองลงมาคือ ใช้คืนเมื่อหมดสัญญา (ร้อยละ 40) และใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือน (ร้อยละ 4) ผู้มีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้าน และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลต่อไป (ร้อยละ 74)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้เงินกองทุนในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายการ	จำนวน N = 50	ร้อยละ
ผู้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน		
มี	44	88
ไม่มี	6	12
ความยุติธรรมในการจัดสรรเงินกองทุน		
ยุติธรรม	45	90
ไม่แน่ใจ	3	6
ไม่ยุติธรรม	2	4
ความน่าเชื่อถือในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน		
น่าเชื่อถือ	45	90
ไม่แน่ใจ	5	10
ไม่น่าเชื่อถือ	-	-
ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน		
มี	4	8
ไม่แน่ใจ	4	8
ไม่มี	42	84
ความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเอง		
มี	1	2
ไม่แน่ใจ	7	14
ไม่มี	42	84

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 50	ร้อยละ
ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกองทุน		
มี	45	90
ไม่มี	5	10
คณะกรรมการจัดสรรเงินได้สอดคล้องกับโครงการที่ผู้กู้เสนอ		
สอดคล้อง	47	94
ไม่สอดคล้อง	3	6
การป้องกันหนี้ค้างชำระของสมาชิก		
การเตือนชำระหนี้เมื่อใกล้ถึงกำหนดชำระ	23	46
การพิจารณาให้ผู้กู้เงินต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของ	16	32
กองทุน		
การกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสมกับรายได้ที่เกิดขึ้น	7	14
คณะกรรมการตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกอย่างจริง	4	8
จึง		
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

พบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้กู้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน (ร้อยละ 88) ผู้กู้เกือบทั้งหมดเห็นว่าการพิจารณาให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนมีความยุติธรรม (ร้อยละ 95) และส่วนใหญ่มีความเชื่อถือในการบริหารงานของคณะกรรมการ (ร้อยละ 90) โดยที่ผู้กู้เกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกองทุน ซึ่งการจัดสรรเงินของคณะกรรมการสอดคล้องกับโครงการที่เสนอ (ร้อยละ 94) ส่วนการป้องกันหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้กู้เห็นว่าควรมีการเตือนชำระหนี้เมื่อใกล้ถึงกำหนดมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 46) รองลงมาคือ การพิจารณาให้ผู้กู้เงินต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน (ร้อยละ 32) และกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสมกับรายได้ที่เกิดขึ้น (ร้อยละ 14)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 วิจารณ์ผล

จากการศึกษาพบว่าในการดำเนินงานบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้ในหมู่บ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม นับว่ามีการจัดการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ได้ถูกต้องเหมาะสมกับนโยบายของรัฐบาลอย่างยิ่ง เพราะผู้กู้เกือบทั้งหมดมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกองทุน โดยที่ผู้กู้เห็นว่าการพิจารณาให้ผู้ยืมเงินกองทุนมีความยุติธรรมสอดคล้องกับโครงการที่เสนอ ซึ่งเมื่อผู้กู้มาแล้วผู้กู้ให้นำเงิน ไปลงทุนปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และค้าขาย เพราะเป็นสิ่งที่ผู้กู้ชอบและมีความถนัด

ผู้กู้ส่วนใหญ่เห็นว่าการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านช่วยลดดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น ดังนั้นผู้กู้ทั้งหมดจึงต้องการที่จะกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านต่อไป และผู้กู้เงินในจำนวนที่มากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้กู้ต้องการขยายกิจการที่ลงทุนซึ่งสอดคล้องกับ ตรี สุขเกษม กล่าวถึง เงินกู้เสริมรายได้ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ว่า ได้นำเงินไปลงทุนทำกะปิขายได้ดี ปกติมีเงินซื้อทำวันละ 100 กิโลกรัม เมื่อผู้กู้เงินกองทุนมาลงทุนเพิ่มทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น วันละ 1,000 กิโลกรัม

สำหรับการคืนเงินกู้ที่ผู้ส่วนใหญ่ต้องการคืนเงินกู้โดยผ่อนเป็นรายปี รวมเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเงินที่ประชาชนกู้ไปนั้น กิจการที่ลงทุนอาจต้องใช้เวลานานในการให้ผลผลิต ซึ่งผลผลิตบางชนิดต้องการระยะเวลา 1 - 2 ปี หรือมากกว่า 2 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ สมศรี ธรรมพิทักษ์ กล่าวถึง การชำระเงินงวดแรกที่ 6 เดือน จะเร็วเกินไป ควรเป็น 1 ปี เพราะผลไม้กว่าจะได้ผลผลิตหลายปี ส่วนดอกเบี้ยควรลดลงกว่านี้ ทั้งนี้ผู้กู้เกือบทั้งหมดเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน และศึกษาวิธีการใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของผู้กู้ และเพื่อทราบความคิดเห็นของผู้กู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากผู้กู้เงินกองทุนทั้งหมด จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้กู้ ตอนที่ 2 ศึกษาวิธีการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนของผู้กู้ ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน เมื่อแก้ไขแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบถามกับผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยขอความร่วมมือกับผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในการตอบแบบสอบถาม และรับกลับคืนด้วยตัวเอง ซึ่งได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 50 ชุด ได้รับกลับคืน 50 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำมาหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 70) และมีอายุเฉลี่ย 46.92 ปี โดยผู้ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมาคืออายุระหว่าง 30 – 40 ปี (ร้อยละ 26) และอายุระหว่าง 51-60 ปี (ร้อยละ 22) ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 74) รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 20) และจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายน้อยที่สุด (ร้อยละ 6) ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 5 – 10 คน (ร้อยละ 70) ที่เหลือมีสมาชิกในครอบครัวต่ำกว่า 5 คน (ร้อยละ 30) ครั้งหนึ่งมีรายได้ต่อปีประมาณ 10,000-20,000 บาท รองลงไปมีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 26) ซึ่งส่วนใหญ่เคยกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (ร้อยละ 84) และที่เหลือจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ (ร้อยละ 16)

2. การใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของประชาชน พบว่า ผู้กู้เงินประมาณ 5,000 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 44) รองลงมาคือ 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 40) และส่วนใหญ่กู้เงินระยะเวลาประมาณ 1 – 2 ปี (ร้อยละ 64) ที่เหลือกู้ต่ำกว่า 1 ปี (ร้อยละ 36) ซึ่งผู้กู้ส่วนใหญ่กู้เงิน

จากกองทุนหมู่บ้านมาเพื่อปลูกพืช (ร้อยละ 60) รองลงมาคือเพื่อเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 18) และค้าขาย (ร้อยละ 14) ผู้มีส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เลือกลงทุนทำในสิ่งที่ชอบ (ร้อยละ 66) รองลงมาเป็นที่ถนัดและมีประสบการณ์ (ร้อยละ 24) และทำตามความต้องการของผู้ซื้อ/ลูกค้า (ร้อยละ 10) โดยได้รับคำแนะนำในกิจการที่ลงทุนจากกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด (ร้อยละ 40) และรองลงไปจากผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 30) ผู้มีส่วนใหญ่เห็นว่าเงินกู้ยืมของกองทุนหมู่บ้านช่วยลดภาระดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น (ร้อยละ 88) โดยที่ทั้งหมดต้องการกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านอีกครั้งสำหรับการชำระคืนเงินกู้ผู้ที่ต้องการคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเป็นรายปีมีมากที่สุด (ร้อยละ 56) รองลงมาคือใช้คืนเมื่อหมดสัญญา (ร้อยละ 40) และใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือน (ร้อยละ 4) ผู้มีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้าน และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลต่อไป (ร้อยละ 74)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน พบว่าผู้มีส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน (ร้อยละ 88) ผู้เกือบทั้งหมดเห็นว่าการพิจารณาให้กู้ยืมเงินกองทุนมีความยุติธรรม (ร้อยละ 95) และส่วนใหญ่มีความเชื่อถือในการบริหารงานของคณะกรรมการ (ร้อยละ 90) ผู้เกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกองทุนและเห็นว่าการจัดสรรเงินของคณะกรรมการสอดคล้องกับโครงการที่เสนอ (ร้อยละ 94) ส่วนการป้องกันหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้ที่เห็นว่าควรมีการเตือนชำระหนี้เมื่อใกล้ถึงกำหนดชำระ มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 46) รองลงมาคือ การพิจารณาให้กู้เงินต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน (ร้อยละ 32) และกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสมกับรายได้ที่เกิดขึ้น (ร้อยละ 14)

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดอบรมให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน
2. รัฐบาลควรมีการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่อไป เพราะผู้เกือบทั้งหมดต้องการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อนำไปลงทุนหมุนเวียนทำกิจกรรมอีก
3. ควรมีการเพิ่มจำนวนเงินกองทุนหมู่บ้านให้มากขึ้นเพราะจะช่วยให้ผู้กู้มีเงินทุนหมุนเวียนทำกิจการได้เหมาะสม
4. ควรมีการทำวิจัยเรื่องนี้ให้ครบทุกหมู่บ้าน เพื่อจะได้ทราบว่าผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์ในด้านใดบ้างตรงกับนโยบายที่รัฐบาลกำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ทำให้รัฐบาลทราบข้อมูลที่แท้จริง สามารถที่จะตามผู้ที่ไม่ชำระหนี้ได้ทำให้ไม่เกิดหนี้
สูญกับรัฐบาลต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ทวีศักดิ์ นพเกษตร. 2540. วิกฤตสังคมไทย 2542 กับบทบาทวิทยาการกระบวนการหนึ่งสื่อชุมชนเข้มแข็ง ลำดับที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ธนาคารออมสิน . 34 น.

วิจิต นันทสุวรรณและจ่านง แรกพินิจ .2541. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติประเด็นบทบาทของชุมชนกับการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 32 น.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “กองทุนหมู่บ้าน”. แหล่งที่มา:<http://www.thaigov.go.th/general/policy/ktb.htm> , 15 กุมภาพันธ์ 2546.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “กองทุนหมู่บ้าน”. แหล่งที่มา:<http://www.radban-ked.com> , 15 กุมภาพันธ์ 2546.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “กองทุนหมู่บ้าน”. แหล่งที่มา:<http://www.ccd.moi.go.th/vf.htm>, 15 กุมภาพันธ์ 2546.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “กองทุนหมู่บ้าน”. แหล่งที่มา:<http://www.kumpaengphet.go.th/kongthong.htm> , 15 กุมภาพันธ์ 2546.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “กองทุนหมู่บ้าน”. แหล่งที่มา:<http://www.nakonsi.com./cddm/fund.shtml> , 15 กุมภาพันธ์ 2546.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “กองทุนหมู่บ้าน”. แหล่งที่มา:<http://www.thaigov.go.th/general/policy/ktb.htm> , 20 กุมภาพันธ์ 2546.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

“กองทุนหมู่บ้าน”. แหล่งที่มา :<http://www.radbanked/01-jam/village-fund.htm>,20

กุมภาพันธ์ 2546.

เสน่ห์ แสงคำ. 2545. “กองทุนหมู่บ้าน”. เทคโนโลยีชาวบ้าน. ปีที่ 14 ฉบับที่ 295(กันยายน 2545).

น.110-111

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามปัญหาพิเศษ

เรื่อง การใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้ในบ้านหนองโพธิ์
ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการนำเงินกองทุนหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์ของผู้กู้และเพื่อทราบความคิดเห็นของผู้กู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน และ ศึกษาสภาพทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุน ในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการด้านอาชีพ การเงิน และเศรษฐกิจของผู้กู้ยืมเงินกองทุนในบ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวจันทร์ฉาย มาลาม

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้ทำการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่อยู่

บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....บ้านหนองโพธิ์ ตำบลหนองโพธิ์
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมายเหตุ โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หรือตอบคำถามที่เว้นไว้ให้
ตอนที่1 สภาพทั่วไปของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. อาชีพ
() ทำนา () ทำไร่-ทำสวน
() ค้าขาย () อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. จบการศึกษาสูงสุดระดับใด
() ประถมศึกษา
() มัธยมศึกษาตอนต้น
() มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
() สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย
5. สมาชิกในครอบครัวท่านมีจำนวน.....คน
6. ท่านมีรายได้ต่อปีประมาณ.....บาท
7. ท่านเคยกู้เงินจากแหล่งใดนอกจากเงินกองทุนหมู่บ้าน
() จากแหล่งเงินกู้นอกระบบ
() ธนาคารออมสิน
() ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ท่านคิดว่าจะกู้เงินครั้งต่อไปในวงเงินเท่าใด
- () 5,000 บาท () 5,000 - 10,000 บาท
- () 10,000 - 20,000 บาท () มากกว่า 20,000 บาท
- () อื่นๆ (โปรดระบุ)
10. ท่านเห็นด้วยกับการเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้านหรือไม่
- () เห็นด้วย () ไม่แน่ใจ () ไม่เห็นด้วย
11. ท่านคิดว่ารัฐบาลควรดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่อไปหรือไม่
- () เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- () เห็นด้วย
- () ไม่แน่ใจ
- () ไม่เห็นด้วย
12. ท่านต้องการคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยในรูปแบบใด
- () ผ่อนเป็นรายเดือนรวมเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย
- () ผ่อนเป็นรายปีรวมเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย
- () ใช้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคืนในวันหมดสัญญา
- () อื่นๆ(โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของผู้กู้

1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านหรือไม่
 มี ไม่มี
2. ท่านคิดว่าการพิจารณาให้กู้เงินยืมเงินกองทุนมีความยุติธรรมหรือไม่
 ยุติธรรม ไม่แน่ใจ ไม่ยุติธรรม
3. ท่านมีความเชื่อถือในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด
 เชื่อ ไม่แน่ใจ ไม่เชื่อ
4. ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนมีหรือไม่
 มี ไม่แน่ใจ ไม่มี
5. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการกองทุนมีหรือไม่
 มี ไม่แน่ใจ ไม่มี
6. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านหรือไม่
 มี ไม่มี
7. การจัดสรรเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสอดคล้องกับความจำเป็นของโครงการที่ท่านเสนอหรือไม่
 สอดคล้อง ไม่สอดคล้อง
8. ท่านคิดว่าควรมีการป้องกันหนี้ค้างชำระของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 การพิจารณาให้กู้เงิน ต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน
 การกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เหมาะสมกับรายได้ที่เกิดขึ้น
 คณะกรรมการตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกอย่างจริงจัง
 การเตือนชำระหนี้เมื่อใกล้ถึงกำหนดชำระ
 อื่นๆ (โปรดระบุ)
9. ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ

